

ШЛЯХАМИ ОСВІТЯНСЬКОГО ОЛІМПУ!

СПІВЗАСНОВНИКУ ЖУРНАЛУ – ЛУГАНСЬКОМУ
НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА –

Вимогою сьогодення є виховання висококваліфікованих працівників, що здатні вести творчий пошук, мають практичні навички, вміють знаходити рішення нетривіальних проблем. Розвиваються бурхливо наука і освіта. Результати наукових досліджень впроваджуються як у навчальний процес, так й у реальне життя, тому що наукові розробки підвищують ефективність виробництва, його конкурентоспроможність на ринку. У всьому світі зараз активно впроваджується система безперервного навчання, якою передбачається постійне підвищення кваліфікації персоналом, що загалом дозволяє підвищувати продуктивність праці. В сучасних умовах децентралізації університети отримали значну автономію, тим самим виникла можливість активно долучатися до грантових програм, міжнародних проєктів, співпрацювати не лише з державним, а й з приватним бізнесом. Тож під час проведення системних реформ виникає необхідність вдосконалювати механізми інтеграції освіти, науки та бізнесу, вивчати зарубіжний досвід цих процесів та адаптувати його до національних особливостей.

Акцентується увага актуальним проблемам, які пов'язані з розвитком та інтеграцією освіти, науки й бізнесу на прикладі Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, що завжди був і залишається лідером освіти й науки, центром культурного розвитку східноукраїнського регіону.

Першого березня 2021 року виповнилося 100 років від часу заснування Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, що являє собою невід'ємну частину науково-педагогічної, інтелектуальної, культурної історії України і є флагманом освіти у східному регіоні України, одним із найпотужніших вищих навчальних закладів на Донбасі та в Україні в цілому. Університет визнано лідером у різних номінаціях Міжнародного Академічного рейтингу «Золота Фортуна», ЛНУ – володар п'яти медалей Міжнародної виставки навчальних закладів «Сучасна освіта в Україні» за інноваційність, актуальні наукові розробки, якість освіти. Університет неодноразово здобував високе звання й статус «Лідер сучасної освіти», визнавався найкра-

щим спортивним закладом України. У 2007 році ЛНУ відзначено золотою медаллю десятої ювілейної виставки «Сучасна освіта в Україні – 2007» за «Упровадження досягнень педагогічної науки в освітню практику» (На медалі, виготовленій із золота 583 проби, зображена Муза педагогіки).

Університет неодноразово визнано лідером у різних номінаціях Міжнародного Академічного рейтингу «Золота Фортуна». На VII Міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти – 2016» ЛНУ імені Тараса Шевченка отримав золоті медалі в тематичних номінаціях «Психосоціальна підтримка дітей і молоді, що знаходяться в складних життєвих ситуаціях» та «Використання комплексу сучасних засобів ІКТ, програм і рішень для підвищення якості освіти».

ЛНУ – єдиний університет, що успішно пройшов процедуру зовнішнього оцінювання ВНЗ та підтвердив свій міжнародний статус. В Університеті продовжується робота з оптимізації навчального процесу, науково-дослідної діяльності, іде інтенсивне реформування та впровадження принципів демократії. ЛНУ – єдиний вищий навчальний заклад у регіоні, який є дійсним членом Міжнародної асоціації університетів.

Сьогодні Луганський національний університет імені Тараса Шевченка – це великий навчально-науково-виробничий комплекс, у складі якого діють вісім інститутів, три факультети, 6 коледжів.

Як відзначається в Стратегії інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки (підрозділ «Система освіти і підготовки спеціалістів»): «Для потреб інноваційного розвитку країни освіта відіграє надзвичайно важливу роль. Вона є не лише зв'язуючою, але й конструктивною ланкою в системі трьох головних складових інноваційної економіки – «наука – освіта – виробництво». У цьому поєднанні освітній потенціал виступає одночасно як джерело поповнення науки кадрами і як головний фактор оволодіння робочою силою, всім населенням сучасними знаннями, необхідними для забезпечення економічного, соціального і культурного розвитку суспільства на основі використання передових досяг-

нень науки, технологій, інновацій». Місія вищої освіти, згідно проєкту Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки – «забезпечення сталого інноваційного розвитку України через підготовку висококваліфікованих фахівців, створення та поширення знань, формування інтелектуального, соціального та духовного капіталу суспільства, готового до викликів майбутнього. А розвиток інформаційного суспільства та високотехнологічної економіки, до якої прямує суспільство на глобальному

рівні, потребує масової вищої освіти, вимагає від кожної сучасної людини високого рівня освіченості та здатності до критичного мислення. Вища освіта є необхідним стратегічним елементом безпеки суспільства. Стратегічним пріоритетом держави має бути максимальне охоплення населення країни вищою освітою без компромісів щодо її якості, стимулювання здобуття другої або й третьої вищої освіти в межах безперервної освіти дорослих».

Навчально-науковий інститут економіки та бізнесу (ЛНУ імені Тараса Шевченка)

Дуже приємними і практично удосконаленими були поставлені викладачами кафедри менеджменту заняття на семінарах, обговорення й атестація студентів, захист дипломних робіт, практики студентів. Особливо цим питання приділялося значної уваги з боку завідувачів кафедр.

Науково-педагогічна діяльність кафедри менеджменту Навчально-наукового інституту економіки та бізнесу проводиться за напрямками «Розвиток освітніх інноваційних процесів у вищій школі» та «Удосконалення систем менеджменту підприємств на основі адаптивної організації їх діяльності».

В Університеті створено належні організаційно-педагогічні умови блочно-модульної побудови навчальних планів, наявності в програмі курсів за вибором, навчально-методичного забезпечення та налагодженої системи консультування студентів ЗВО; вдосконалюється зміст професійної підготовки шляхом введення в навчальні плани курсів, спрямованих на підготовку студентів ЗВО до міжкультурної взаємодії в умовах полікультурного суспільства; розробляються методологічні, загальнотеоретичні і організаційно-управлінські аспекти

співпраці установ економічної орієнтації і університету, якими передбачається професійна підготовка на умовах партнерських відносин.

Університет має численних партнерів серед провідних вищих навчальних закладів світу. Зокрема в Австрії, Білорусі, країнах Близького Сходу, Естонії, Китайській народній республіці, Латвії, Нідерландах, США, Франції, Японії.

Широкий спектр зв'язків Університету з вітчизняними вищими навчальними закладами й науково-дослідними установами. Так, кафедра менеджменту співпрацює з Запорізьким національним університетом, Національним технічним університетом України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Інститутом економіки промисловості НАН України, Дніпровським державним хіміко-технологічним університетом, Національним технічним університетом «Дніпровська політехніка», Міжнародним гуманітарним університетом, Національним університетом «Львівська політехніка», Національним авіаційним університетом, МОН республіки Казахстан, Баїшев Університетом, Інноваційним Євразійським Університетом та ін. Запорізький національний університет – дав-

Практичні заняття зі студентами ЛНУ імені Тараса Шевченка (м. Кременне, Луганська область)

ній співучасник та співорганізатор ряду науково-практичних заходів – науково-практичних конференцій та круглих столів за проблемами «Управління соціально-економічним розвитком регіонів та держави», де науковці кафедри менеджменту ЛНУ брали активну участь як доповідачі, у складі оргкомітету конференцій, співавторів колективних монографій.

Сьогодні відбувається становлення економіки, в якій основним виробничим ресурсом стають знання та інформація, розвинене інформаційне середовище, тобто економіки, «що базується на знаннях» (knowledge-based economy). Саме знання у такому суспільстві безпосередньо комерціалізуються, перетворюючись на технології для виробництва матеріальних товарів і послуг.

Сучасні умови розвитку економіки України характеризуються динамічними змінами, які вимагають від суб'єктів господарювання, незалежно від форми власності та виду діяльності, нових підходів до реалізації процесів залучення та використання ресурсів. Зважаючи на гостроту проблеми обмеженості матеріальних ресурсів, перед вітчизняними підприємствами постає важливе завдання пошуку дієвих механізмів їх компенсації. В умовах економіки, заснованої на знаннях (Knowledge-Based Economy), – ЕЗ, головним компенсатором ресурсодефіцитності мають стати генеровані людиною ідеї. Їх поява, головним чином, зумовлена отриманням нових знань, вмінь та навичок, джерелом яких стає освіта у найрізноманітніших формах (фор-

мальна, неформальна, інформальна та дуальна). Тому важливою науковою проблемою в теоретичному та прикладному аспекті є розробка та удосконалення інструментарію взаємодії освітніх закладів з виробничими структурами, в першу чергу тими, результати діяльності яких значною мірою залежать від наявності високопрофесійних кадрів, здатних генерувати власні та використовувати залучені ідеї, пропозиції, ноу-хау тощо. Промисловий сектор повинен безпосередньо опікуватись процесами підготовки кваліфікованих інженерних (управлінських) кадрів, як у матеріально-технологічному, так і в методичному та професійному сенсі. Звичною практикою, майже для всіх галузей промисловості, є життя необхідність перепідготовки молодих спеціалістів на виробництві або за його межами. А питання кадрового забезпечення мають вирішуватися шляхом створення умов для розвитку ринку праці, зниження дефіциту висококваліфікованих кадрів промислових підприємств, формування та виконання комплексних заходів щодо підготовки, перепідготовки та закріплення кадрів на підприємствах. Раннє виявлення, навчання і виховання обдарованої й талановитої молоді є важливими складовими вдосконалення системи освіти. Подальше навчання цієї талановитої молоді у вищих навчальних закладах може бути пов'язаним з ознайомленням та вивченням сучасних важливих складових творчої діяльності.

Важливою проблемою на цей час залишається практична реалізація та впровадження у процес під-

готовки майбутніх професійних кадрів досконалого інноваційного інструментарію Smart-технологій. Ця проблема посіла вже важливе місце в стратегії розвитку Smart-технологій для галузей промисловості, побудови екологічно небезпечних підприємств переробки промислових та твердих побутових відходів, функціонування держбюджетних установ, бізнес-структур, сфери освітніх послуг.

У навчально-науковому інституті економіки та бізнесу визначено ролі викладача та їх зміст у процесі використання Smart-технологій: менеджер – підбір, адаптація інформації; постановка мети навчання та добір педагогічного інструментарію для її реалізації; організатор – організація освітнього процесу та підвищення мотивації споживача щодо навчання; керівник проектної діяльності: посилення навичок командної та наукової діяльності; тьютор-коуч – створення індивідуальних умов для розвитку та творчої самореалізації майбутніх менеджерів.

З досвіду країн світу доведено ефективність освіти в тому, що майбутні фахівці проходять навчання і отримують компетенції на замовлення і під контролем досвідчених фахівців промислових підприємств і бізнес-структур, де виконуються проекти і творчі завдання на замовлення виробництва. Це дає змогу майбутнім фахівцям у подальшому виступати сформованими професіоналами. Доцільним при визначенні ефективності інноваційних процесів реформування системи вищої освіти в нашій державі вважається використання комплексних показників ефективності та конкурентоспроможності ЗВО як сукупності оцінок внутрішньої та зовнішньої якості освіти і доданої академічної вартості.

Щиро вітаємо професорсько-викладацький склад, співробітників та здобувачів із 100-річчям від дня заснування. Створений у найтяжких умовах розрухи та громадянської війни, Заклад відразу ж прийняв слухачів педагогічних курсів у березні 1921 року. Саме з відкриттям Першого березня 1921 року першого на Донбасі вищого навчального закладу – Донецьких вищих педагогічних губернських курсів, починається історія вищої школи в Донецькому ре-

гіоні. У 1923 році вони були реорганізовані в Донецький інститут народної освіти. 1934–1935 навчальний рік інститут почав, маючи статус Луганського державного педагогічного. У довоєнний час інститут перетворився на одне з найбільших вищих навчальних закладів України. Протягом 1935–1940 років інститут дав вищу освіту 6,5 тисячам юнаків та дівчат. 26 квітня 1939 року Указом Президії Верховної Ради УРСР інституту було присвоєно ім'я генія українського народу Тараса Шевченка. Не випадково навчальному закладу дали ім'я Кобзаря, адже на той час це був єдиний інститут промислового краю, де готували викладачів української мови та літератури. У період другої світової війни інститут пережив дві евакуації, а після звільнення Ворошиловграда, з осені 1943 року, для навчального закладу почався період складного відновлення. У 1998 році Луганський державний педагогічний інститут стає університетом. 11 вересня 2003 року Указом Президента України №1012/2003 Луганському державному педагогічному університету імені Тараса Шевченка присвоєно статус національного. У 2014 році Університет пережив вже третю свою окупацію. І вже понад сім років розпочинає навчальний рік у м. Старобільськ (Луганська область), до якого вимушений був тимчасово переміститися після окупації м. Луганськ. У цей тяжкий окупаційний період вчену раду ЛНУ очолює Віталій Курило, доктор педагогічних наук, професор, академік Національної академії педагогічних наук України, а ректорат університету – ректор Сергій Савченко, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України.

Висловлюємо глибоку подяку і шану всьому колективу університету й зичимо успіхів у плеканні молоді надії нашої держави. Нехай натхнення і жага творчого пошуку будуть Вашими вірними супутниками, життя – багатогранним і плідним, шлях до професійного зростання – успішним. Переконливих Вам здобутків в ім'я українського народу, міцного здоров'я, довголіття, родинного щастя!

Президія Академії економічних наук України,

Вчена рада Інституту економіки промисловості НАН України,

Редколегія журналу «Економічний вісник Донбасу»